

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: R. T.**, zastoupena Mgr. Michalem Hudečkem, advokátem, se sídlem Kateřinská 5, Olomouc, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 43 Cad 69/2003 - 17 ze dne 26. 3. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, blíže označenému v záhlaví, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2003, č. X, kterým byla stěžovatelce zamítnuta žádost o změnu částečného invalidního důchodu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002, soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že krajský soud stejně jako žalovaná vyšel při svém rozhodování především z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále jen „MPSV“), která vyslovila závěr, že zdravotní stav stěžovatelky nelze hodnotit podle přílohy č. 3 ani přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., nýbrž toliko dle přílohy č. 2 této vyhlášky, konkrétně kap. IV odd. A pol. 1 písm. b). Stěžovatelka je tedy částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, s procentní mírou poklesu schopnosti soustavně

výdělečné činnosti 40 %, a nikoli podle § 44 odst. 2 téhož zákona, neboť netrpí postižením, které by značně ztěžovalo obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 zmíněné vyhlášky. Stěžovatelka se však domnívá, že její postižení takového rázu ve skutečnosti je, protože jí dělá problémy i jen běžná chůze, musí k ní používat francouzské hole a trpí při ní silnými bolestmi. Při chůzi levou (postiženou) nohou zakopává, neboť jí noha tzv. vypovídá službu, takže často padá i na rovném terénu. Nemůže řídit auto, protože levou nohu nemůže použít. Postižení levé nohy tedy lze dle stěžovatelčina názoru přirovnat k úplnému ochrnutí jedné končetiny. Lékařský posudek toliko pouze namátkově vyjmenovává některá postižení uvedená v odd. A přílohy č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a uvádí u nich, že jimi stěžovatelka netrpí. Bez dalšího je pak na základě toho učiněn závěr, že pod tuto přílohu stěžovatelčino postižení nespadá. Dle jejího názoru bylo zcela zjevně pominuto ustanovení odd. B této přílohy, v němž je uvedeno, že zdravotními postiženími značně ztěžujícími obecné životní podmínky jsou též zdravotní postižení neuvedená v odd. A, jejichž důsledky jsou obdobné zdravotním postižením uvedeným v odd. A. Toto ustanovení zcela zřejmě odstraňuje tvrdost zákona. Posudková komise dle stěžovatelčina názoru tuto možnost zjevně vůbec nehodnotila, přitom se vzhledem k důsledkům postižení mohlo jednat o stav srovnatelný s úplným ochrnutím končetiny, zařazeným pod odd. A odst. 3 písm. a) této přílohy. Na základě toho by bylo na místě přiznat stěžovatelce částečný invalidní důchod podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Posudek posudkové komise proto stěžovatelka považuje za neúplný a z tohoto důvodu namítá nedostatečné zjištění skutkového stavu žalovanou. Protože krajský soud napadené rozhodnutí žalované z tohoto důvodu nezrušil, navrhuje stěžovatelka zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatelka namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) (vada řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé) s. ř. s., a tedy kasační stížnost je přípustná.

Ze správního spisu plynou pro věc jako podstatné následující skutečnosti: Dne 16. 12. 2002 požádala stěžovatelka u Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci o změnu částečného invalidního důchodu podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Na základě posouzení jejího zdravotního stavu a lékařské zprávy ošetřujícího lékaře MUDr. K. ze dne 16. 1. 2003 byl dne 3. 2. 2003 vydán lékařem okresní správy sociálního zabezpečení následující posudek: Stěžovatelčin dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídá postižení uvedenému v kapitole VI. oddílu A položce 1 písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 248/1995 Sb., tj. 40 %. Jako příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena perinatální encefalopatie s levostrannou centr. hemiparesou středně těžkého stupně a hypotrofií levé dolní končetiny. Výslovně bylo též stanoveno, že se nejedná o částečnou invaliditu pro zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky, přičemž stěžovatelka byla posuzována vzhledem ke své profesi zdravotní sestry. Na základě tohoto posudku vydala žalovaná napadené rozhodnutí, kterým stěžovatelčinu žádost zamítla a konstatovala, že stěžovatelka je nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

V žalobě stěžovatelka pouze uvedla, že s napadeným rozhodnutím nelze souhlasit a konstatovala, že její zdravotní stav splňuje podmínky § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Dále popsala své potíže shodně s popisem v odůvodnění kasační stížnosti, jak bylo konstatováno shora. K prokázání svých tvrzení navrhla důkaz lékařskými zprávami svých ošetřujících lékařů.

K podané žalobě rozhodnutí žalované posuzoval Krajský soud v Ostravě, jenž své rozhodnutí opřel o posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 30. 1. 2004. Posudková komise, která vycházela ze spisové dokumentace obsažené v posudkovém spisu stěžovatelky a dále ze zdravotní dokumentace od ošetřujícího lékaře MUDr. O. K., neurologických, interních a rehabilitačních nálezů, konstatovala, že rozhodujícím zdravotním postižením stěžovatelky je stav po dětské mozkové obrně s přetrvávajícím frustním (neúplným) postižením levostranných končetin. Jedná se o lehkou, chabou obrnu levé dolní končetiny se zkratem o 2 cm, s koňskou nohou. V posudkovém závěru je dále mj. uvedeno, že z neurologických nálezů ani vyšetření v komisi nebylo zjištěno těžké ochrnutí dvou končetin. Nebylo dále prokázáno, že se jedná o těžkou hemiparézu (částečné ochrnutí jedné poloviny těla) levostranných končetin, nejde o těžké postižení smyslů odpovídající praktické nebo úplné hluchotě, nejde o snížení zrakové ostrosti obou očí ani o výrazné koncentrické zúžení zorného pole obou očí, nejedná se o ztrátové postižení končetiny ani o výrazný zkrat dolní končetiny o 10 cm a více, nebyla zjištěna ztráta úchopové schopnosti ruky ani podstatné omezení hybnosti paže pro ztuhlost v ramenním nebo loketním kloubu, nebylo zjištěno těžké postižení páteře se současným ztuhnutím několika úseků, nejedná se o trpasličí vzrůst. Nejedná se o žádné těžké duševní onemocnění, nebyla u ní provedena operace tlustého střeva s umělým vývodem, ani se nejedná o stav po vynětí hrtanu. Stěžovatelka neprodělala žádnou plastickou operaci, která by zanechala rozsáhlé esteticky závažné postižení hlavy a krku, a není odkázána na příjem tekuté stravy pro defekt čelisti, znemožňující žvýkání nebo zúžení jícnu. Posudková komise tak došla k závěru, že stěžovatelčin zdravotní stav nelze hodnotit podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., která stanoví zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky, a stěžovatelka tak je i nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle přílohy č. 2 citované vyhlášky stanovila posudková komise podle kap. VI. odd. A pol. 1 písm. b) na úrovni 40 %. Horní hranice možného rozpětí zahrnuje i postižení páteře. Dále konstatovala, že stěžovatelka může vykonávat lehkou práci administrativně hospodářského charakteru. Není schopna těžké fyzické práce spojené se zvedáním a přenášením těžkých břemen. Dále není vhodná ani dlouhodobá práce ve vynucených polohách, především dlouhé státní, dlouhá chůze, práce v předklonu a dlouhodobá práce se zvýšenými nároky na duševní vypětí – stres, práce v úkolu. Zdravotní stav stěžovatelky byl posouzen k datu vydání napadeného rozhodnutí, tj. ke dni 5. 3. 2003.

Při ústním jednání, po provedení důkazu posudkem posudkové komise, krajský soud vyslechl stěžovatelku, která kromě popisu svého zdravotního postižení uvedla, že v současné době pracuje na zkrácený pracovní úvazek jako zdravotní sestra a musí se vzdávat odměn, aby nedošlo k překročení příjmu rozhodného pro výplatu částečného invalidního důchodu.

Krajský soud v Ostravě po posouzení žalobních důvodů, obsahu správního spisu a posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí dospěl k závěru, že žalovaná postupovala v souladu se zákonem a na základě správně a dostatečně zjištěných skutečností, když zamítla žádost stěžovatelky o změnu částečného invalidního důchodu. Při tom nenalezl důvod pro pochybnosti o úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku.

Posudková komise MPSV ČR posuzovala stěžovatelčin zdravotní stav ve složení posudkového lékaře a dalšího odborného lékaře – neurologa, řádně při tom zhodnotila úplnou zdravotní dokumentaci a svým hodnocením se ztotožnila s hodnocením posudkového lékaře okresní správy sociálního zabezpečení.

Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud se napadeným rozsudkem krajského soudu zaobíral v rozsahu a z důvodů v kasační stížnosti uvedených, jak mu přikazuje § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka podřazuje důvody kasační stížnosti pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K tomu Nejvyšší správní soud v souladu se svou konstantní judikaturou konstatuje, že tomuto důvodu nelze ve věci týkající se dávky důchodového pojištění podmíněné zdravotním stavem přisvědčit, jestliže žalovaná ve svém rozhodnutí vycházela z posudku podaného posudkovým lékařem příslušné správy sociálního zabezpečení (k tomu srov. rozsudek publikovaný pod č. 176/2004 Sb. NSS).

Stěžovatelčiny námitky se však dotýkají rozsahu posouzení jejího zdravotního stavu posudkovou komisí, o jejíž závěry se opřel krajský soud. Tuto námitku tak lze podřadit § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že invalidní důchod jako dávka důchodového pojištění je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozhodnutí soudu se opírá především o odborné lékařské posouzení, jež je v řízení soudním primárně zákonem (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Tyto posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnců, rovněž však k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Tyto posudky pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených § 77 odst. 2 s. ř. s., přitom však takový posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky posudkových komisí spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl

v době rozhodování správního orgánu. To znamená, že posudková komise ministerstva musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí o zamítnutí žádosti o změnu částečného invalidního důchodu.

Krajský soud v Ostravě proto nepochybil, pokud vycházel ve svém rozhodnutí z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost posudku se posudková komise ministerstva obsáhle a podrobně vyjádřila ke zdravotnímu stavu stěžovatelky a své závěry přesvědčivě odůvodnila. V jejích závěrech nejsou žádné rozpory, které by vyžadovaly ze strany krajského soudu další dokazování.

Stěžovatelka se domáhá částečného invalidního důchodu z důvodu zdravotního postižení, které jí značně ztěžuje obecné životní podmínky ve smyslu § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Tento typ částečné invalidity lze však uznat pouze u osob, které sice mají zachovanou výdělečnou schopnost, avšak trpí takovými nemocemi a vadami, pro které mohou, ve srovnání se zdravými osobami žijícími v obdobném prostředí vykonávat běžné životní úkony (oblékání, obstarávání jídla, cesta do zaměstnání) a uspokojovat obvyklé společenské a kulturní potřeby jen se značnými obtížemi. Výčet jednotlivých zdravotních postižení, která značně ztěžují obecné životní podmínky, obsahuje příloha č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění. Jedná se například o zjevná těžká poškození končetin, chirurgická postižení, některá závažná poškození smyslového ústrojí apod. Takové postižení však v případě stěžovatelky nebylo shledáno ani posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení ani posudkovou komisí MPSV.

Vzhledem k výše uvedeným závěrům posudkové komise, která posoudila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky ve shodě s lékařem okresní správy sociálního zabezpečení dle kapitoly VI. odd. A pol. 1 písm. b) dle přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí žalované, na 40 %, a nezpochybnila tak závěry ani podklady rozhodnutí žalované, dospěl zdejší soud k závěru, že krajský soud provedl dokazování v dostatečném rozsahu a stěžovatelčin zdravotní stav byl posouzen řádně a komplexně. Rozhodnutí krajského soudu netrpí nedostatkem důvodů a řízení před ním netrpí ani jinou vadou, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Pokud se jedná o stěžovatelčinu námitku absence posouzení jejího zdravotního stavu podle písm. b) přílohy č. 4 vyhlášky 284/1995. Sb., pak ani tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Nelze souhlasit se stěžovatelčíným tvrzením, že posudek posudkové komise toliko pouze námatkově vyjmenovává některá postižení uvedená v odd. A přílohy č. 4, uvádí u nich, že jimi stěžovatelka netrpí a bez dalšího je pak na základě toho učiněn závěr, že pod tuto přílohu stěžovatelčino postižení nespadá. Uvedený posudek jednotlivě vyjmenovává a vylučuje existenci zdravotních postižení uvedených v příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. ve stěžovatelčině případě. Stěžovatelka se domnívá, že důsledky jejího zdravotního stavu jsou obdobné úplnému ochrnutí jedné končetiny (odd. A pol. 3 písm. a/ této přílohy). V přezkoumávaném posudku je však na prvním místě ve výčtu jednotlivých postižení uvedeno, že ve stěžovatelčině případě z neurologických nálezů ani vyšetření v komisi nebylo zjištěno těžké (tj. nikoli úplné) ochrnutí končetin a nebyla prokázána ani těžká hemiparéza levostranných končetin. Z toho je zcela zřejmé, že se posudková komise podrobně zabývala stěžovatelčínými námitkami a hodnotila, zda její stav není obdobný úplnému ochrnutí levé dolní končetiny. Její závěry nejsou rozporné a ani Nejvyšší správní soud nemá důvod pochybovat o jejich úplnosti a přesvědčivosti.

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu Krajského soudu v Ostravě žádné pochybení, a proto tuto námitku neshledal důvodnou.

Kasační stížnost byla proto jako celek zamítnuta poté, co byla shledána nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovaná, ač byla v řízení úspěšná, takové právo nemá ze zákona.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu